

Aptauja par valsts budžeta disciplīnu

Latvijas iedzīvotāju aptauja
2017.gada aprīlis

Saturs

Aptaujas tehniskā informācija

Kopsavilkums

1. Interese par valsts budžeta veidošanu
2. Uzskati par valsts budžeta sastādīšanas aspektiem
3. Uzskati par valsts iekrājumiem un parādiem
4. Uzskati par kopbudžeta deficītu
5. Uzskati par publiskā sektora tēriņiem
6. Uzskati par valsts attīstību un finanšu stabilitāti
7. Informētība par Fiskālās disciplīnas padomi

Aptaujas tehniskā informācija

- Pētījuma veicējs: Pētījumu centrs SKDS
- Ģenerālais kopums: Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem
- Sasniegtās izlases apjoms: 1003 respondenti
- Izlases metode: Stratificētā nejaušā izlase
- Stratifikācijas pazīmes: Administratīvi teritoriālā
- Aptaujas veikšanas metode: Tiešās intervijas respondentu dzīvesvietās
- Ģeogrāfiskais pārklājums: Visi Latvijas reģioni (127 izlases punkti)
- Aptaujas veikšanas laiks: No 31.03.2017. līdz 12.04.2017.

Kopsavilkums I

- 2017.gada aprīlī 21% respondentu atbildēja, ka seko līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets, bet to nedara 76% pētījuma dalībnieku.
 - Biežāk nekā caurmērā to, ka seko līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets, atzīmēja respondenti, kuriem ir 55 gadi un vairāk, aptaujātie ar augstāko izglītību, iedzīvotāji, kuru galvenā sarunvaloda ģimenē ir latviešu, publiskajā sektorā nodarbinātie, pētījuma dalībnieki ar augstiem ienākumiem, kā arī Rīgā un Zemgalē dzīvojošie.
 - Pirms gada respondenti biežāk norādīja, ka seko līdzī valsts budžeta sastādīšanai (2016.: 25%, 2017.: 21%).
- Visbiežāk respondenti par informācijas avotiem par valsts budžeta sastādīšanu atzina televīziju (74%) un interneta portālus (51%).
 - Salīdzinot ar 2016.gadu, vērojams, ka šogad respondenti biežāk norādīja, ka informāciju par valsts budžeta sastādīšanu iegūst radio un laikrakstos, bet retāk minēja televīziju.
- Kopumā 12% respondentu piekrita* tam, ka *“publiski pieejamā informācija ir pietiekama, lai novērtētu, kā tiek sastādīts valsts budžets”* (vidējā vērtība 2017.gadā skalā no 1 līdz 10 ir 4.58, 2016.gadā tā bija 4.39). Jānorāda, ka no respondentiem, kuri seko līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets, tam, ka publiski pieejamā informācija ir pietiekama, piekrita 22% (vidējā vērtība: 5.38).
- 7% respondentu uzskatīja*, ka *“Latvijas valdība ieņēmumu prognozēšanai pieiet reālistiski”* (vidējā vērtība 2017.gadā: 4.00, 2016.gadā: 4.14), bet 8% atzina, ka *“Latvijas valdība izdevumu plānošanai pieiet reālistiski”* (vidējā vērtība 2017.gadā: 3.95, 2016.gadā: 3.92).

*(Vērtējumi “8”, “9” un “10” 10 punktu skalā, kur 1 – “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 - “pilnībā piekrītu”)

Ciparu apaļošanas dēļ dati var atšķirties par 1%.

Kopsavilkums II

- Lūgti paust viedokli par valsts iekrājumiem un parādiem, vairāk nekā puse (58%) respondentu piekrita* tam, ka *“periodā, kad ekonomika strauji aug un attīstās, jāveido iekrājumi grūtākiem laikiem”* (vidējā vērtība 2017.gadā ir 7.82, 2016.gadā tā bija 8.37).
- Apgalvojumam *“ekonomiskas izaugsmes posmā valsts parādu var palielināt tikai ar nosacījumu, ka nauda tiek investēta projektos vai jomās, kuru pozitīvo ietekmi izjutīs arī nākamās paaudzes”* piekrita 45% (vidējā vērtība 2017.gadā 7.42, 2016.gadā: 7.80).
- Raksturojot, kas, viņuprāt, pēdējo 10 gadu laikā ir bijuši galvenie valsts parāda pieauguma cēloņi, visbiežāk pētījuma dalībnieki minēja korupciju (40%) un valsts budžeta deficītu (33%). Latvijas dalību NATO nosauca 20%, valsts palīdzību grūtībās nonākušiem nozīmīgiem uzņēmumiem – 18%, inflāciju – 16%, bet Latvijas dalību Eiropas Savienībā – 9%.
- Vērtējot, kāds šobrīd ir valsts parāds, salīdzinot ar 2007.gadu, 7% uzskatīja, ka tas ir mazāk nekā divas reizes lielāks, 14% - ka tas ir divreiz lielāks, 15% - trīs reizes lielāks, 10% - četras reizes lielāks, 5% - piecas reizes lielāks, 1% - sešas reizes lielāks, 3% - vairāk nekā sešas reizes lielāks.
- Atbildot uz jautājumu *“Valsts konsolidētā kopbudžeta deficīts 2016. gadā bija 0,4% no IKP. Cik tas, Jūsaprāt, ir naudas izteiksmē?”*, 7% respondentu norādīja, ka tas ir zem 50 milj. eiro, 14% domāja, ka tas ir 50-149 milj. eiro, 12% - ka tas ir 150-259 milj. eiro, 8% - ka tas ir 250-349 milj. eiro, 4% - ka tas ir 350-449 milj. eiro, bet 3% atbildēja, ka tas ir vēl vairāk.

**(Vērtējumi “8”, “9” un “10” 10 punktu skalā, kur 1 – “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 - “pilnībā piekrītu”)*

Ciparu apaļošanas dēļ dati var atšķirties par 1%.

Kopsavilkums III

- Visbiežāk respondenti uzskata, ka publiskais sektors visvairāk** tērē par valsts aizsardzību un iekšējo drošību (53%). Retāk norādīts, visvairāk tiek tērēts sociālajai aizsardzībai (24%), veselības aprūpei (16%), ceļiem un infrastruktūrai (14%).
- Par jomu, kur tiek tērēts vismazāk** valsts budžeta līdzekļu, visbiežāk atzīta veselības aprūpe (43%). Vismaz 1/5 respondentu minēja sociālo aizsardzību (25%), ceļus un infrastruktūru (23%), izglītību un zinātņi (22%), kā arī atbalstu mākslai un kultūrai (20%).
- Novērtējot, cik lielu daļu no kopējiem valsts izdevumiem veido sociālā budžeta izdevumi (piem., pabalsti un pensijas), 10% uzskatīja, ka tas ir mazāk nekā 1/10, 11% - ka tā ir apmēram 1/10, 15% - ka tā ir apmēram 1/6, 13% - ka tā ir apmēram 1/4, 8% domāja, ka tā ir apmēram puse, bet 2% - vairāk nekā puse.
- Par būtiskāko problēmu, kas ilgtermiņā apdraud Latvijas ekonomisko attīstību, iedzīvotāji atzina augstus nodokļus (30%). 23% par nozīmīgāko problēmu atzina lielu valsts parādu, 20% - prasmju un ideju trūkumu, bet 17% – emigrāciju.
- Par faktoru, kas ilgtermiņā apdraud Latvijas finanšu stabilitāti, visbiežāk atzīta lēna ekonomiskā attīstība (39%). 21% uzskatīja, ka Latvijas finanšu stabilitāti visvairāk apdraud sabiedrības novecošanās, 19% minēja valsts parāda pieaugumu, bet 15% - emigrāciju.
- Kopumā 56% respondentu atzina*, ka viņiem ir svarīgi, ka valdība jau tagad risina jautājumus, kas ilgtermiņā var atstāt negatīvu ietekmi uz Latvijas ekonomiku (vidējā vērtība: 7.56). To, ka viņus uztrauc Latvijas valsts finanšu ilgtermiņa stabilitāte, norādīja* 55% respondentu (vidējā vērtība: 7.53).

* (Vērtējumi "8", "9" un "10" 10 punktu skalā, kur 1 – "pilnībā nepiekrītu", bet 10 - "pilnībā piekrītu")

** Lūdza nosaukt 2 atbildes

Kopsavilkums IV

- Diezgan skeptiski respondenti bija noskaņoti, vērtējot valsts rūpes par iedzīvotājiem vecumdienās: kopumā tikai 7% piekrita* apgalvojumam “*es uzticos valsts sociālās apdrošināšanas sistēmas spējai vecumdienās nodrošināt manas vajadzības*” (vidējā vērtība: 3.30) un tikai 6% apgalvojumam “*publiski finansētā veselības aprūpe spēj apmierinošā līmenī nodrošināt pensionāru medicīniskās vajadzības*” (vidējā vērtība: 3.19). Vairākums minētajiem apgalvojumiem nepiekrita** (attiecīgi 57% un 57%).
- Lūgti novērtēt, kuram no diviem apgalvojumiem viņi piekrīt vairāk (“1” – “*es dotu priekšroku valdības lēmumiem ar lielu, pozitīvu ietekmi īstermiņā, bet ar neskaidrām sekām ilgtermiņā*” un “10” – “*es dotu priekšroku valdības lēmumiem ar mērenu, pakāpenisku un prognozējamu atdevi ilgtermiņā*”), kopumā 7% norādīja, ka vairāk atbalsta** valdības lēmumus ar lielu, pozitīvu ietekmi īstermiņā, bet ar neskaidrām sekām ilgtermiņā, bet to, ka priekšroku dod* valdības lēmumiem ar mērenu, pakāpenisku un prognozējamu atdevi ilgtermiņā, kopumā atzīmēja 46%. Vērtējumu vidējā vērtība 10 punktu skalā ir 7.23.
- Par Fiskālās disciplīnas padomi ir dzirdējuši 21% pētījuma dalībnieku, bet par to nav dzirdējuši 74% respondentu.
 - Gada laikā respondentu īpatsvars, kuri ir dzirdējuši Fiskālās disciplīnas padomi, nav mainījies (2016.: 21%, 2017.: 21%).
 - Biežāk nekā caurmērā to, ka ir dzirdējuši par Fiskālās disciplīnas padomi, atzīmēja respondenti vecumā no 35 līdz 44 gadiem, aptaujātie ar augstāko izglītību, strādājošie, pētījuma dalībnieki ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, kā arī Rīgā un Pierīgā dzīvojošie.

Fiskālās disciplīnas
padome

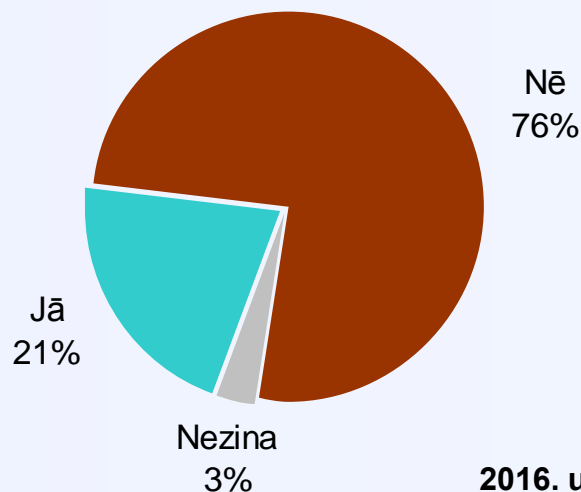
* (Vērtējumi “8”, “9” un “10” 10 punktu skalā, kur 1 – “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 - “pilnībā piekrītu”)

** (Vērtējumi “1”, “2” un “3” 10 punktu skalā, kur 1 – “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 - “pilnībā piekrītu”)

Ciparu apaļošanas dēļ dati var atšķirties par 1%.

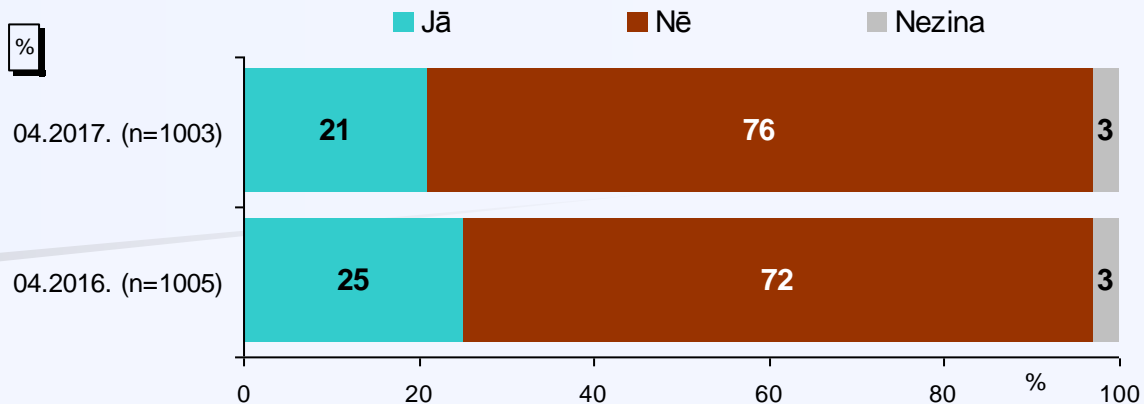
1. Interese par valsts budžeta veidošanu

“Vai Jūs sekojat līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets?”

Bāze: visi respondenti, n=1003

2016. un 2017.gada aptauju datu salīdzinājums

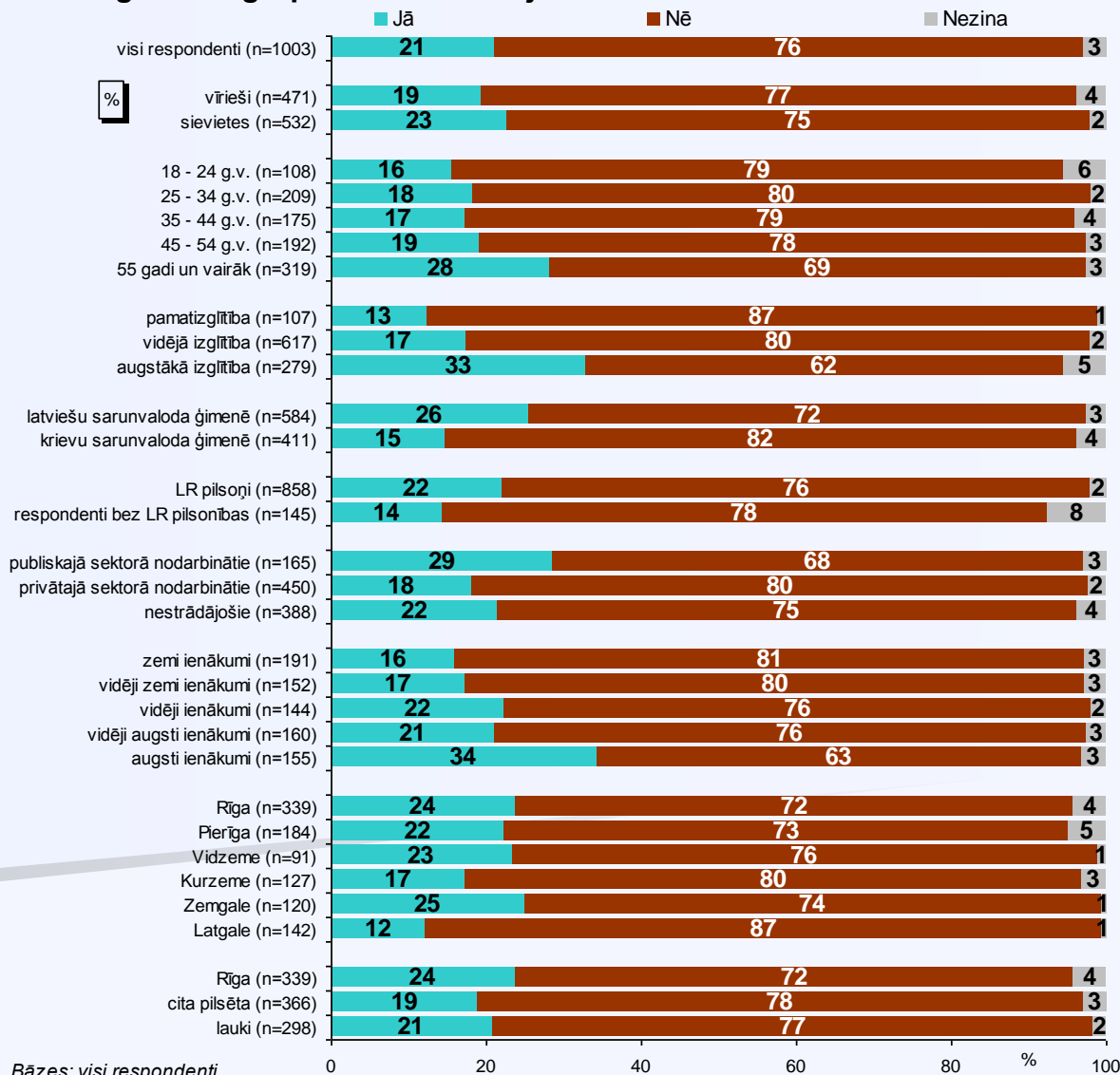
Bāzes: visi respondenti

1. Interese par valsts budžeta veidošanu

“Vai Jūs sekojat līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets?”

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Bāzes: visi respondenti

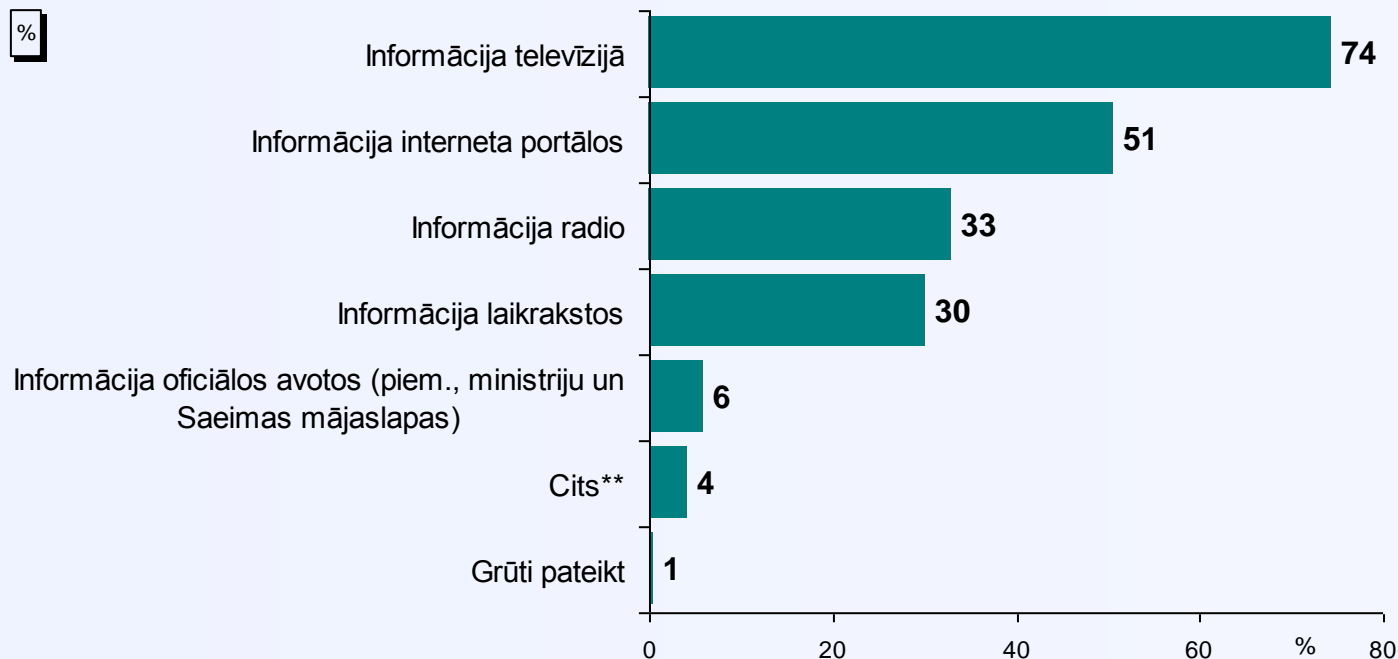

Fiskālās disciplīnas padome

1. Interese par valsts budžeta veidošanu

“Kur Jūs sekojat līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets?”

Bāze: respondenti, kuri norādīja, ka seko līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets, n=212

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

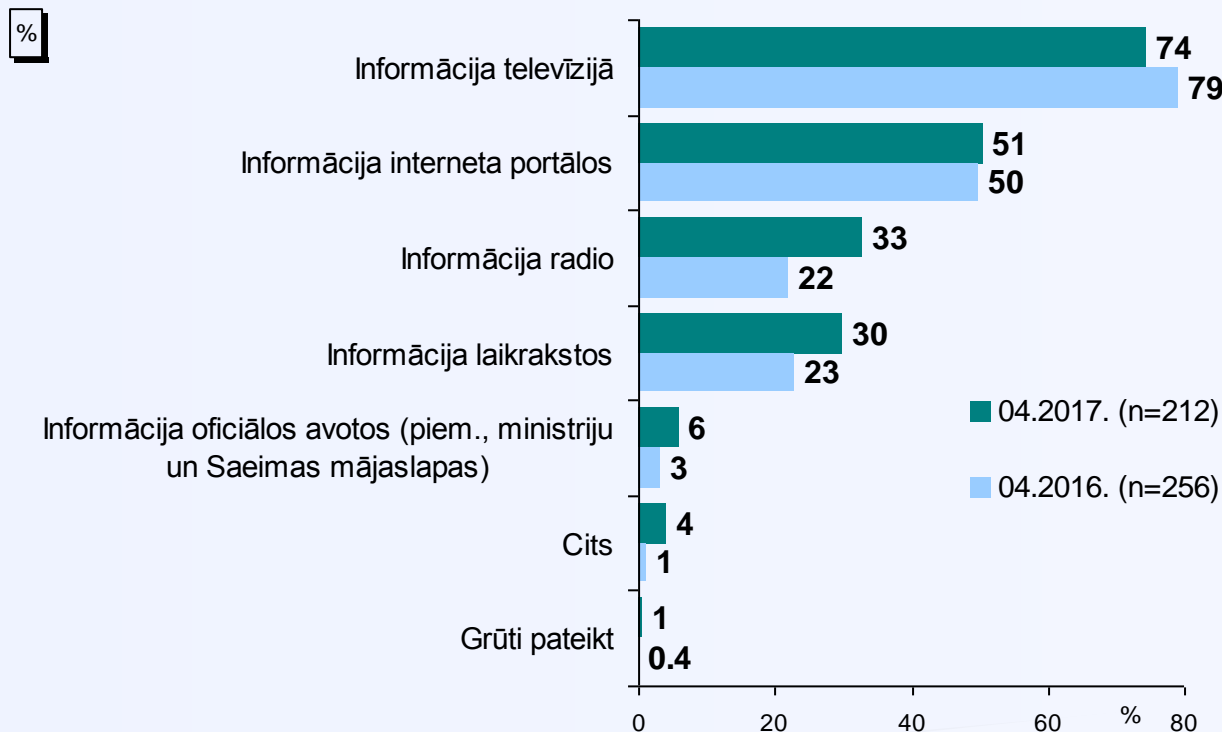
**Kategorijā "Cits" ietilpst: "reklāmas pieturvietās" (minēts 5 reizes); "darbā" (minēts 1 reizi); "informācija no augstskolas mācību priekšmetiem" (minēts 1 reizi); "no draugiem, paziņām" (minēts 1 reizi); "plakāti, bukleti" (minēts 1 reizi).

1. Interese par valsts budžeta veidošanu

“Kur Jūs sekojat līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets?”

2016. un 2017.gada aptauju datu salīdzinājums

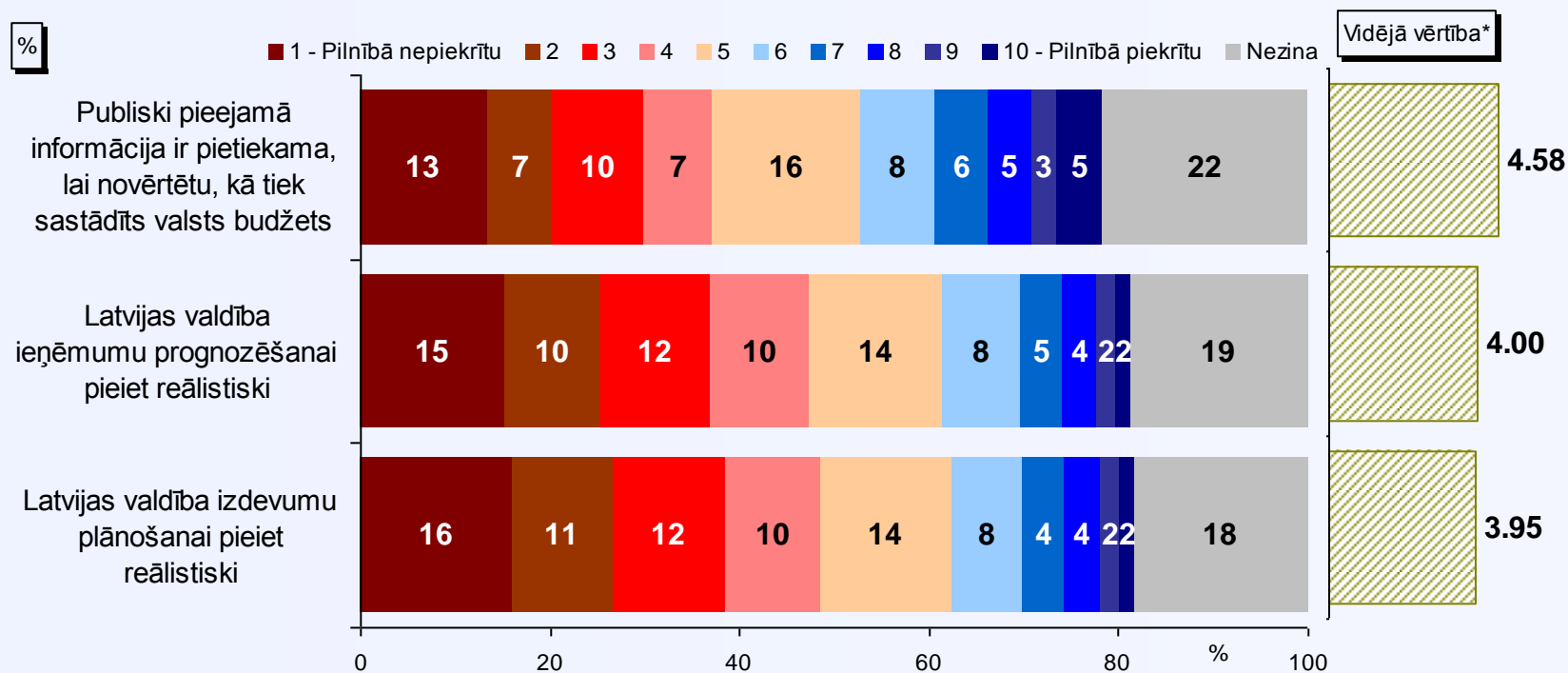

Bāzes: respondenti, kuri norādīja, ka seko līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

2. Uzskati par valsts budžeta sastādīšanas aspektiem

“Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šādiem apgalvojumiem? Atbildi sniedziet skalā no 1 līdz 10, kur 1 nozīmē “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 – “pilnībā piekrītu”.”

Bāze: visi respondenti, n=1003

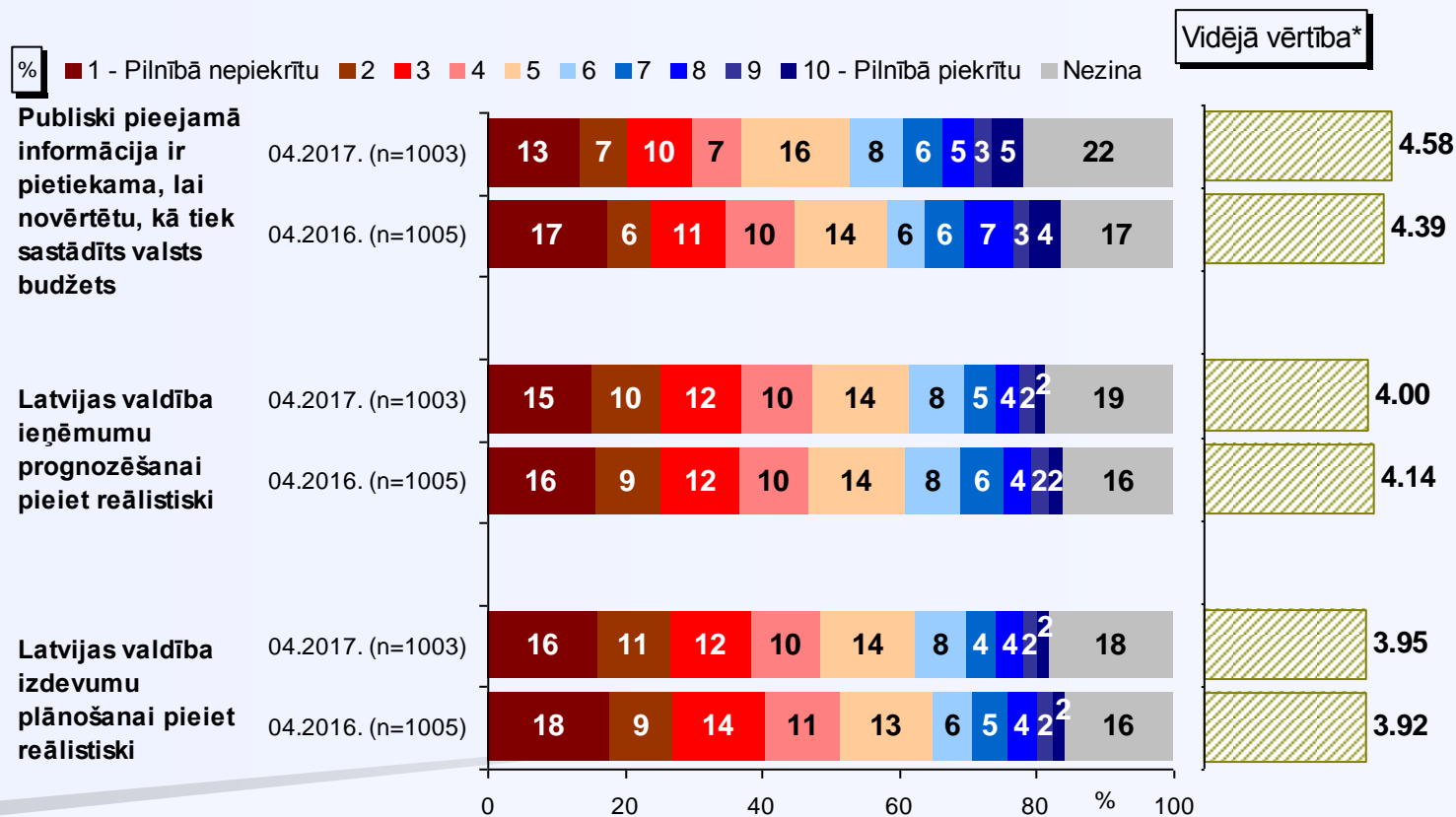
*Bāze vidējai vērtībai: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "nezina" minēšanas biežums).

2. Uzskati par valsts budžeta sastādīšanas aspektiem

“Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šādiem apgalvojumiem? Atbildi sniedziet skalā no 1 līdz 10, kur 1 nozīmē “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 – “pilnībā piekrītu”.”

2016. un 2017.gada aptauju datu salīdzinājums

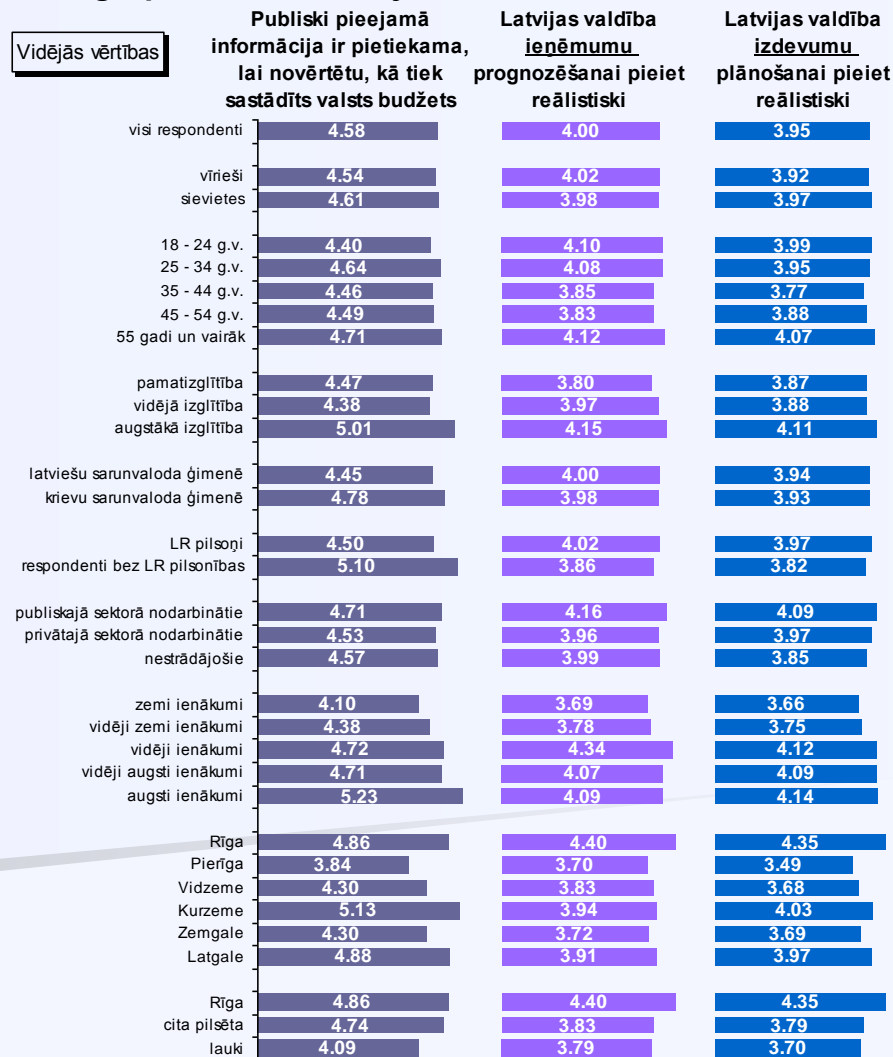
Bāzes: visi respondenti

*Bāze vidējai vērtībai: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "nezina" minēšanas biežums).

2. Uzskati par valsts budžeta sastādīšanas aspektiem

“Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šādiem apgalvojumiem? Atbildi sniedziet skalā no 1 līdz 10, kur 1 nozīmē “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 – “pilnībā piekrītu”.” (vidējās vērtības)

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

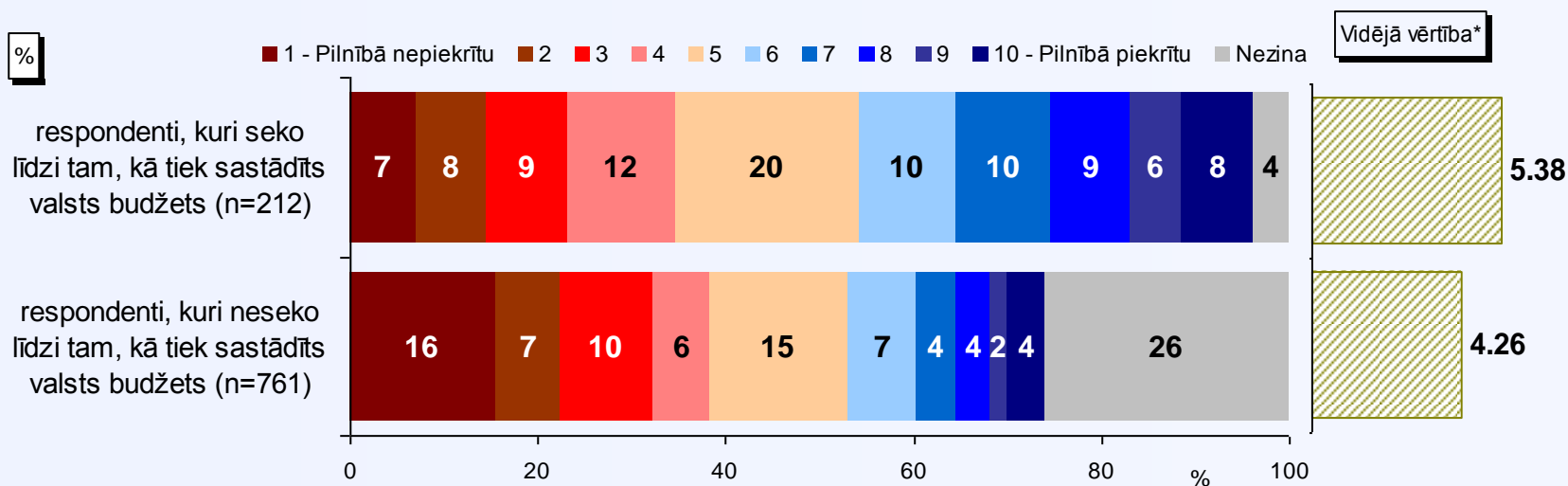
Bāzes: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi

2. Uzskati par valsts budžeta sastādīšanas aspektiem

“Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šādiem apgalvojumiem? Atbildi sniedziet skalā no 1 līdz 10, kur 1 nozīmē “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 – “pilnībā piekrītu”: **Publiski pieejamā informācija ir pietiekama, lai novērtētu, kā tiek sastādīts valsts budžets**”

Atbildes atkarībā no tā, vai seko līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets

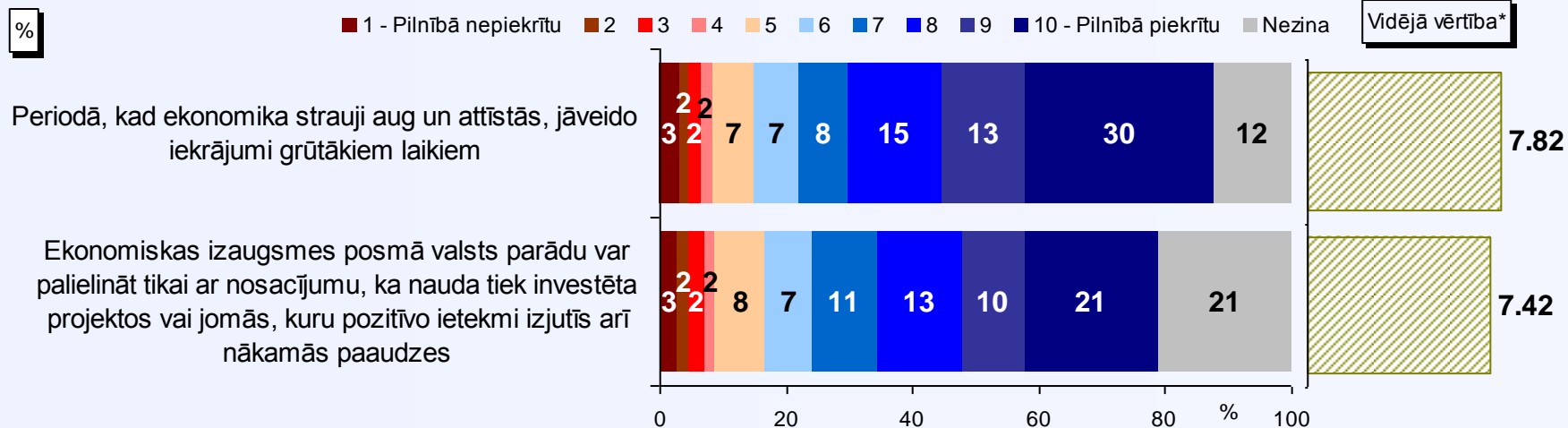

Bāze: visi respondenti

*Bāze vidējai vērtībai: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "nezina" minēšanas biežums).

3. Uzskati par valsts iekrājumiem un parādiem

“Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šādiem apgalvojumiem? Atbildi sniedziet skalā no 1 līdz 10, kur 1 nozīmē “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 – “pilnībā piekrītu”.”

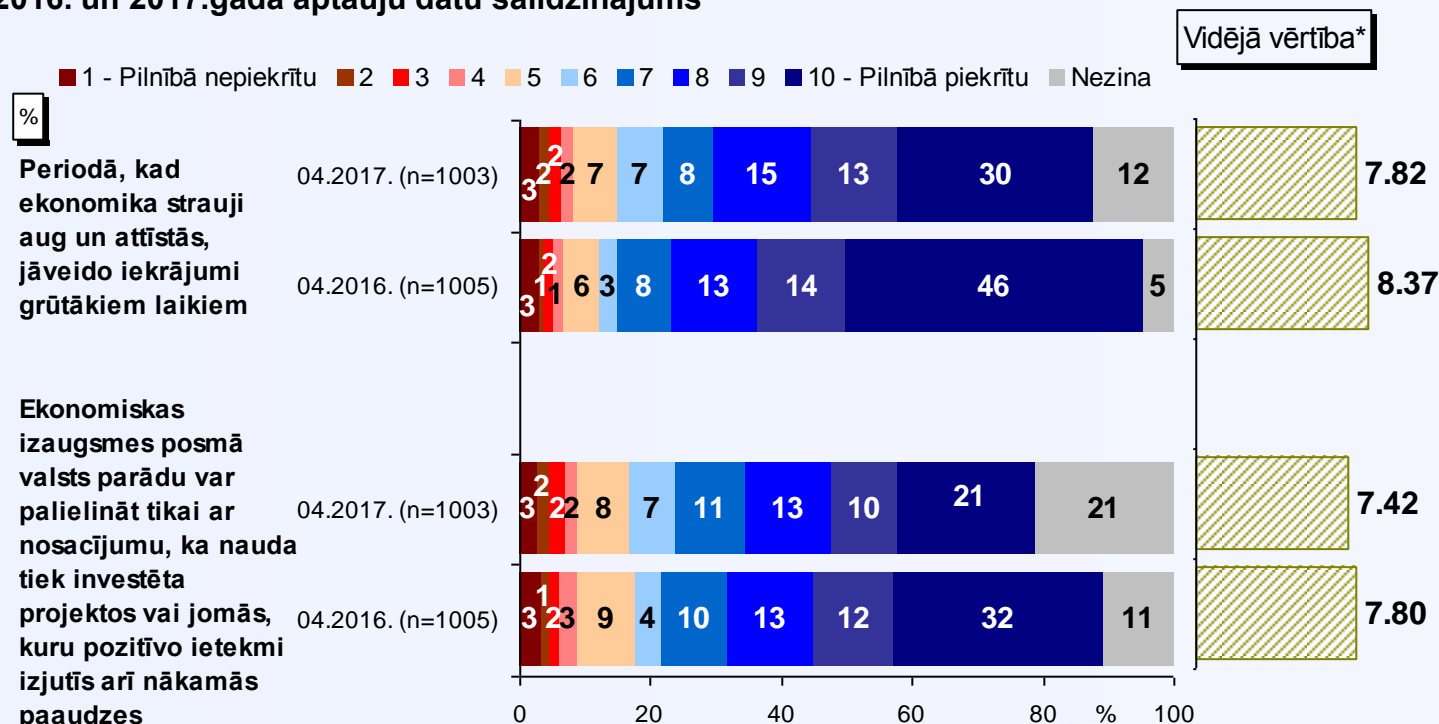
Bāze: visi respondenti, n=1003

*Bāze vidējai vērtībai: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "nezina" minēšanas biežums).

3. Uzskati par valsts iekrājumiem un parādiem

“Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šādiem apgalvojumiem? Atbildi sniedziet skalā no 1 līdz 10, kur 1 nozīmē “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 – “pilnībā piekrītu”.”

2016. un 2017.gada aptauju datu salīdzinājums

Bāzes: visi respondenti

*Bāze vidējai vērtībai: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "nezina" minēšanas biežums).

3. Uzskati par valsts iekrājumiem un parādiem

“Kas, Jūsaprāt, pēdējo 10 gadu laikā ir bijuši galvenie Latvijas valsts parāda pieauguma cēloņi?”

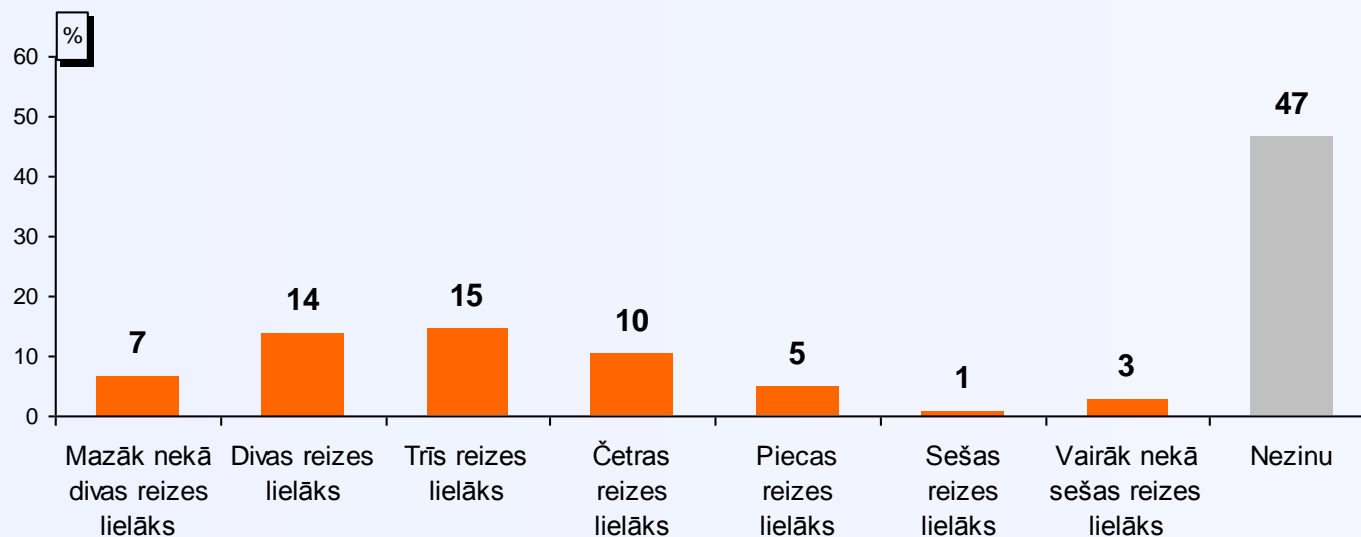
Bāze: visi respondenti, n=1003

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

3. Uzskati par valsts iekrājumiem un parādiem

“Kurš no šiem lielumiem, Jūsaprāt, vislabāk raksturo, ir vistuvākais tam, cik liels šobrīd ir Latvijas valsts parāds, salīdzinot ar 2007. gadu?”

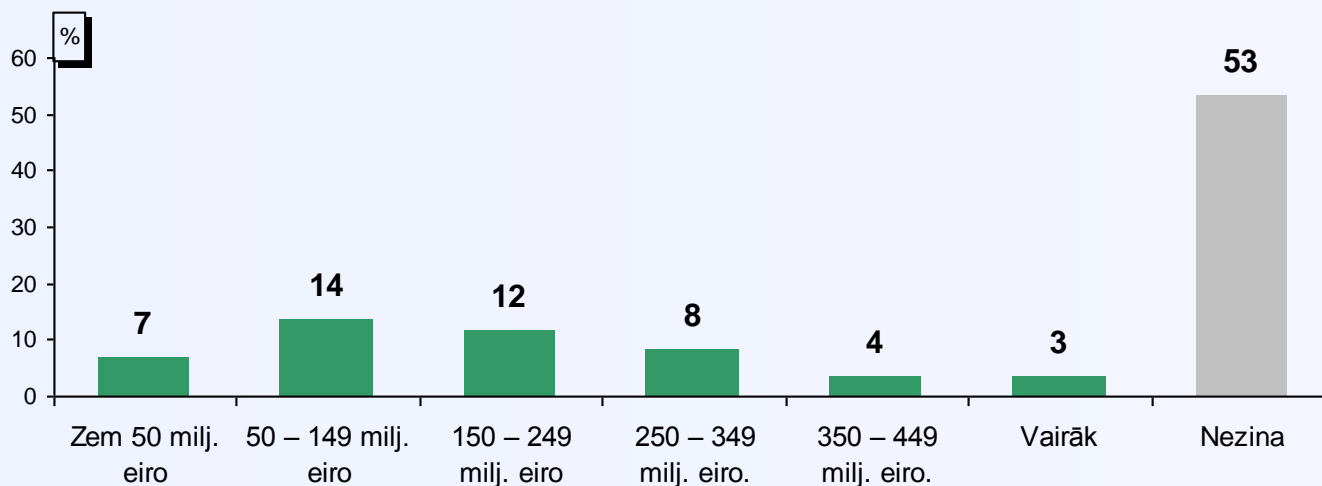

Bāze: visi respondenti, n=1003

4. Uzskati par kopbudžeta deficītu

“Valsts konsolidētā kopbudžeta deficīts 2016. gadā bija 0,4% no IKP. Cik tas, Jūsuprāt, ir naudas izteiksmē?”

Bāze: visi respondenti, n=1003

5. Uzskati par publiskā sektora tēriņiem

“Kurās 2 jomās, Jūsaprāt, publiskais sektors tērē visvairāk?”

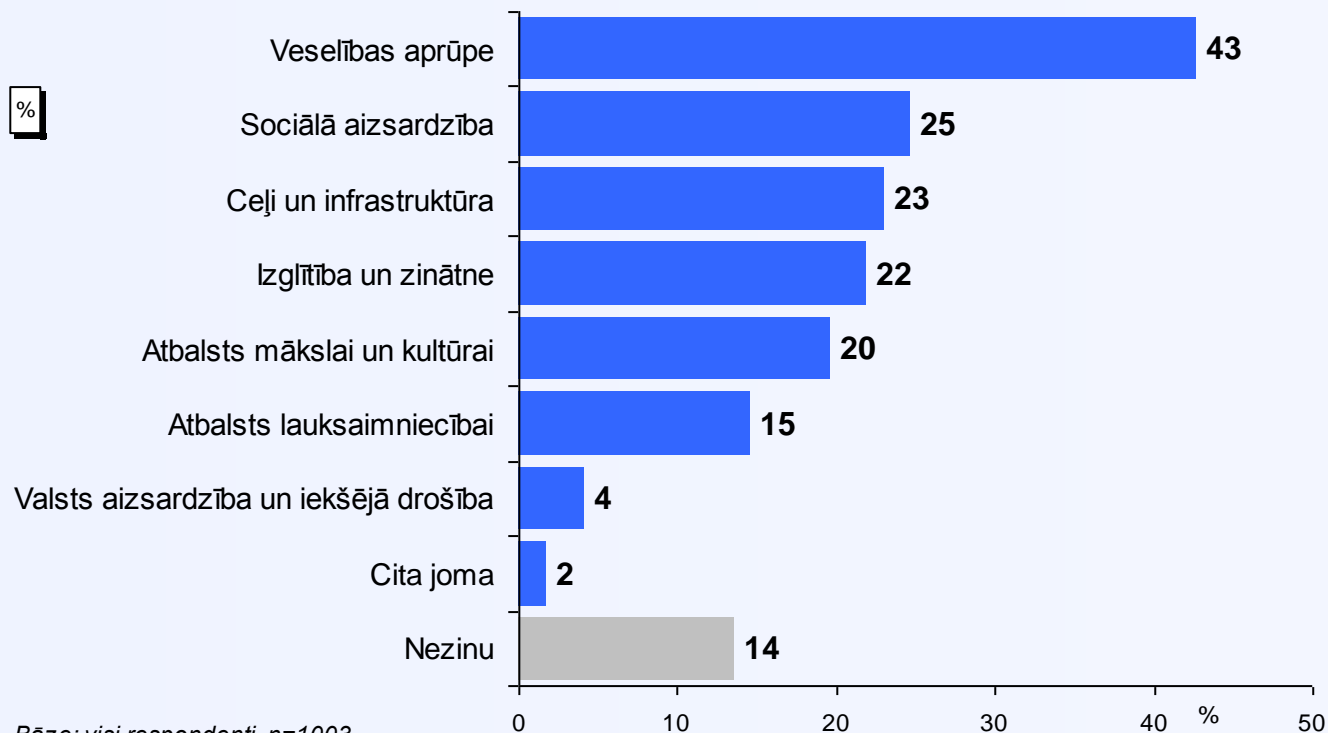

Bāze: visi respondenti, n=1003

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

5. Uzskati par publiskā sektora tēriņiem

“Jūsaprāt, kurās 2 jomās publiskais sektors tērē vismazāk?”

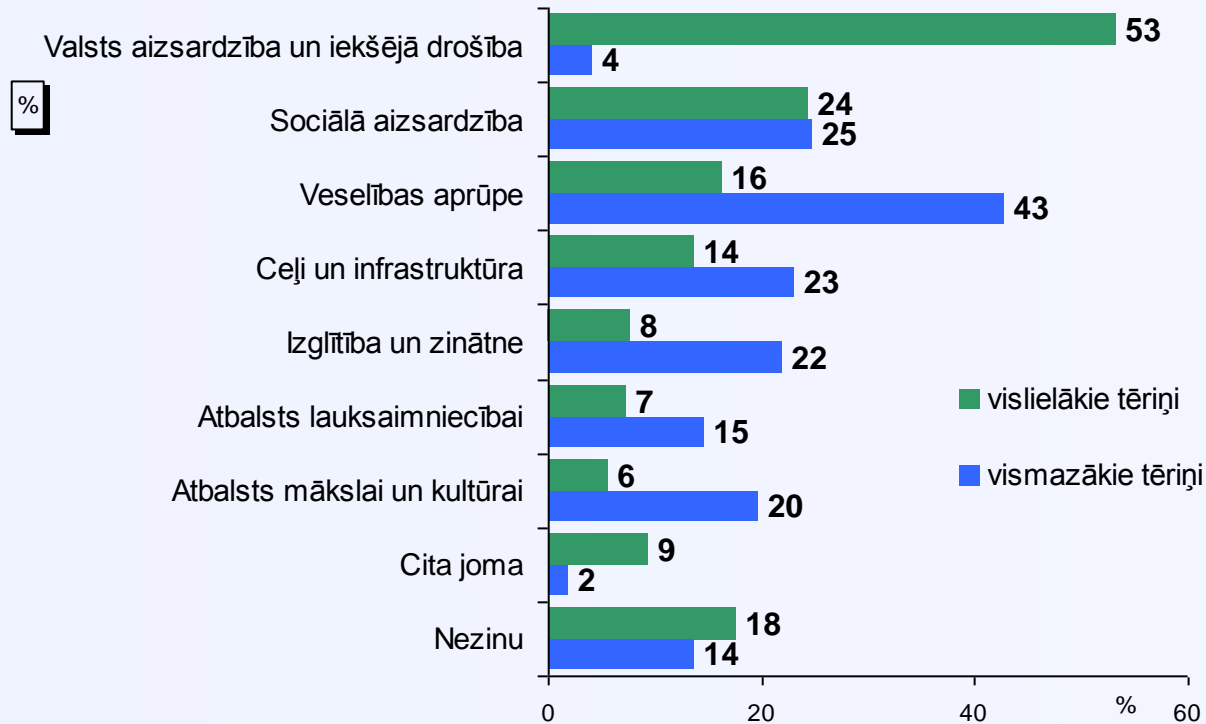
Bāze: visi respondenti, n=1003

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

5. Uzskati par publiskā sektora tēriņiem

“Kurās 2 jomās, Jūsaprāt, publiskais sektors tērē visvairāk?”

“Jūsaprāt, kurās 2 jomās publiskais sektors tērē vismazāk?”

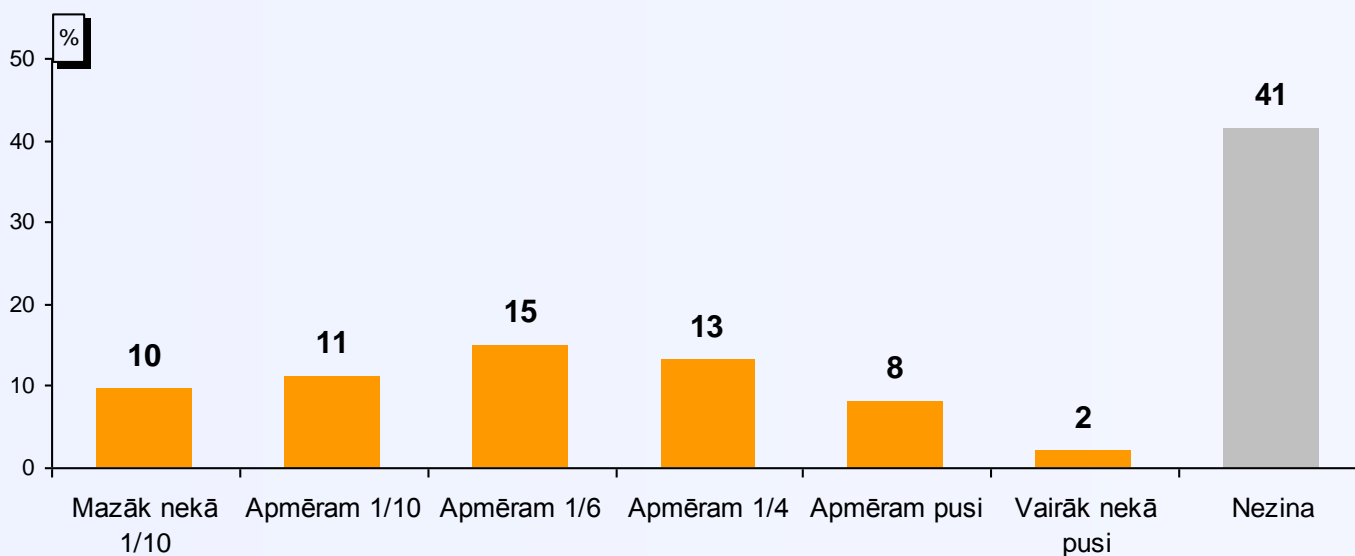
Bāze: visi respondenti, n=1003

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

5. Uzskati par publiskā sektora tēriņiem

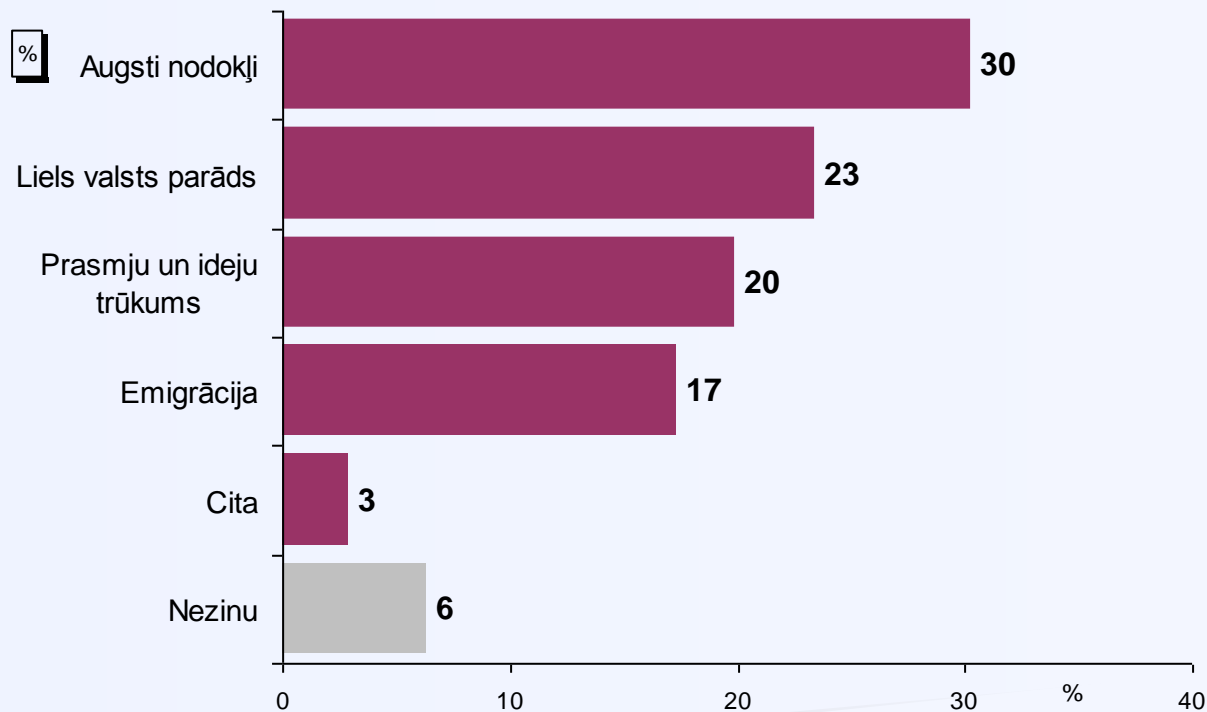
“Kurš no šiem lielumiem, Jūsaprāt, vislabāk raksturo, ir vistuvākais tam, cik lielu daļu no kopējiem valsts izdevumiem veido sociālā budžeta izdevumi (piem., pabalsti un pensijas)?”

Bāze: visi respondenti, n=1003

6. Uzskati par valsts attīstību un finanšu stabilitāti

“Jūsaprāt, kura ir būtiskākā problēma, kas ilgtermiņā apdraud Latvijas ekonomisko attīstību?”

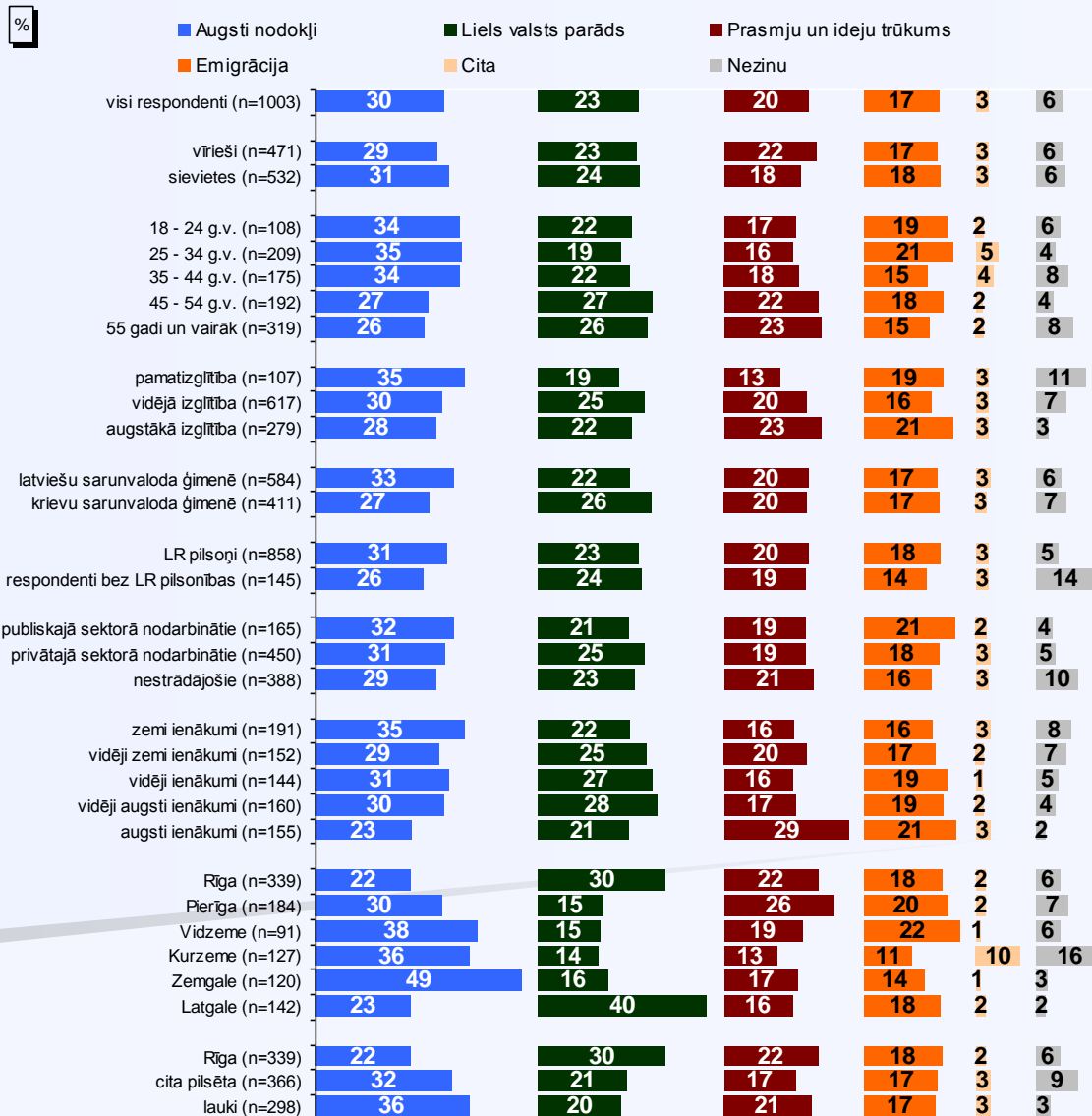
Bāze: visi respondenti, n=1003

6. Uzskati par valsts attīstību un finanšu stabilitāti

“Jūsaprāt, kura ir būtiskākā problēma, kas ilgtermiņā apdraud Latvijas ekonomisko attīstību?”

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

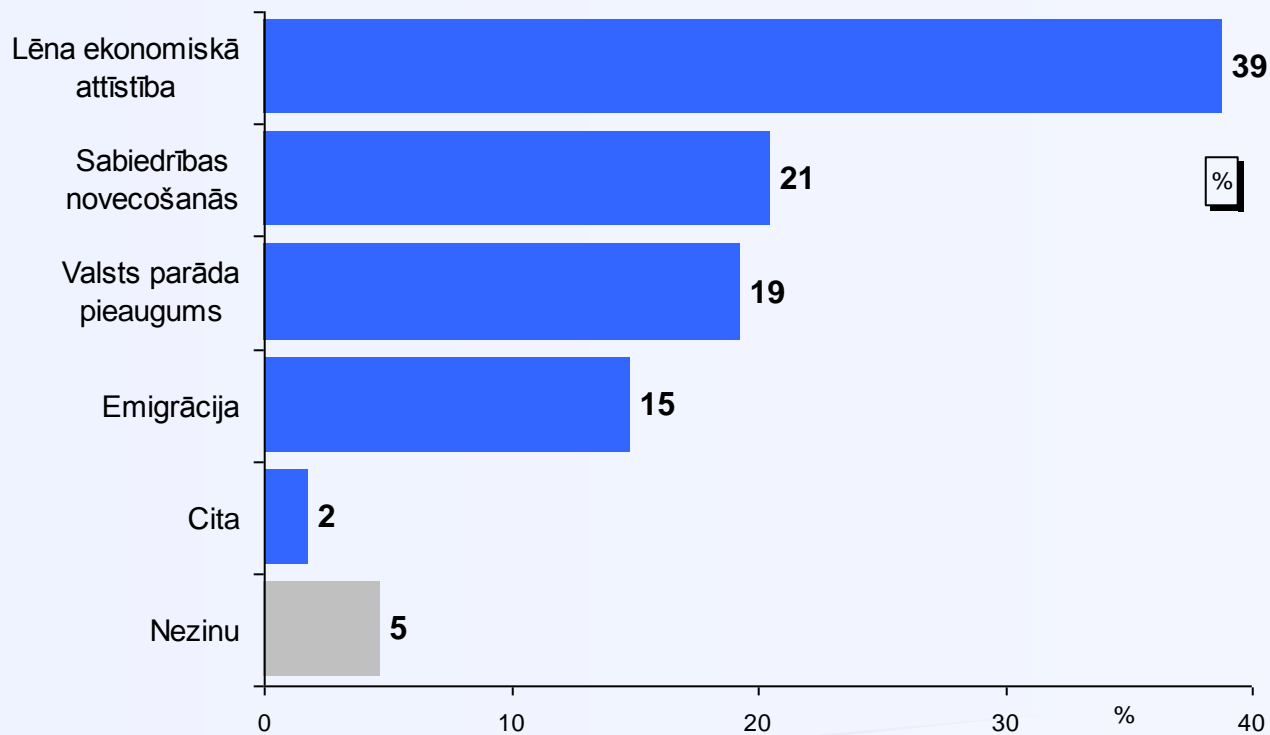

Bāzes: visi respondenti

6. Uzskati par valsts attīstību un finanšu stabilitāti

“Jūsaprāt, kura ir būtiskākā problēma, kas ilgtermiņā apdraud Latvijas valsts finanšu stabilitāti?”

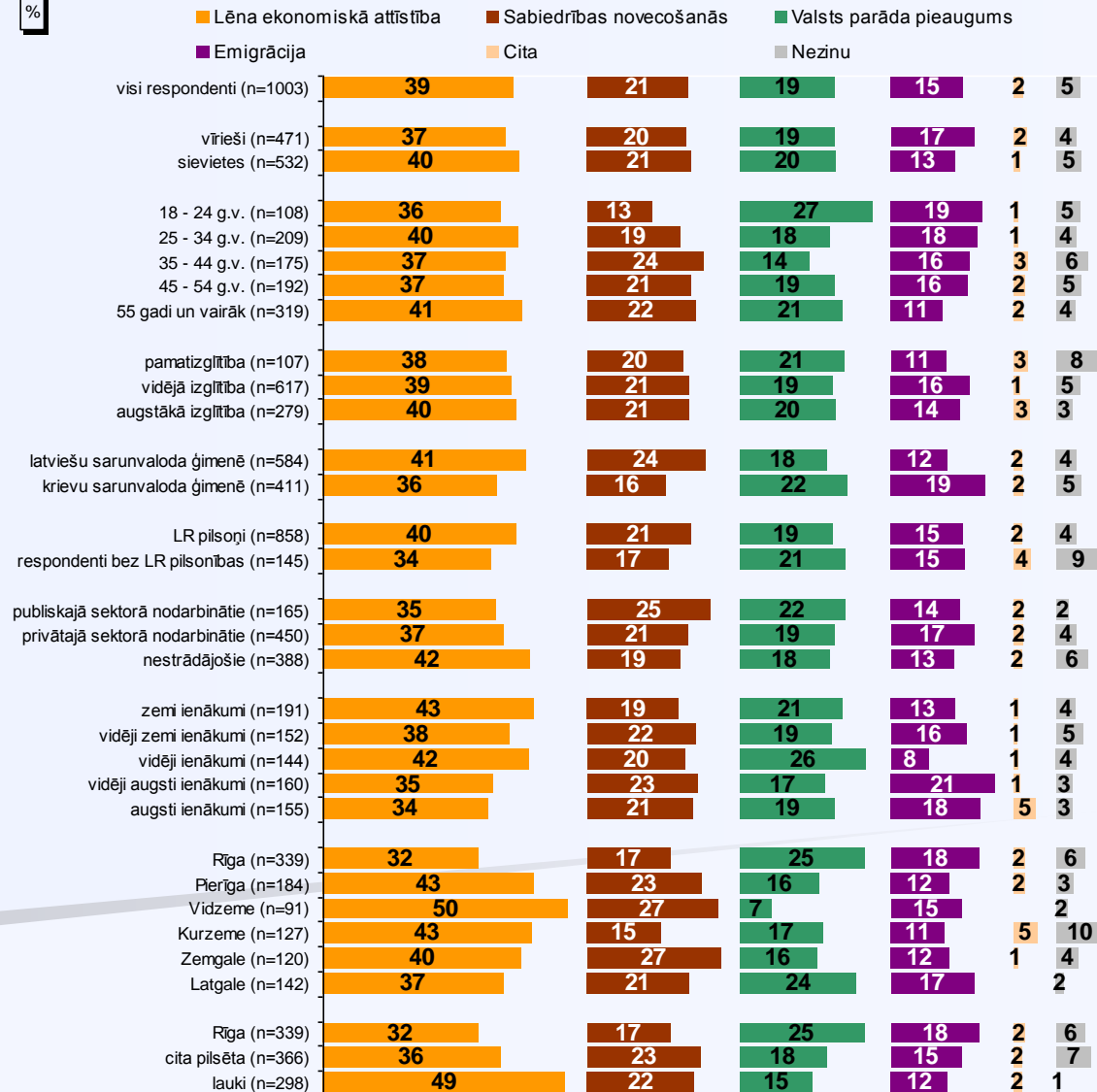
Bāze: visi respondenti, n=1003

6. Uzskati par valsts attīstību un finanšu stabilitāti

“Jūsaprāt, kura ir būtiskākā problēma, kas ilgtermiņā apdraud Latvijas valsts finanšu stabilitāti?”

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

%

Bāzes: visi respondenti

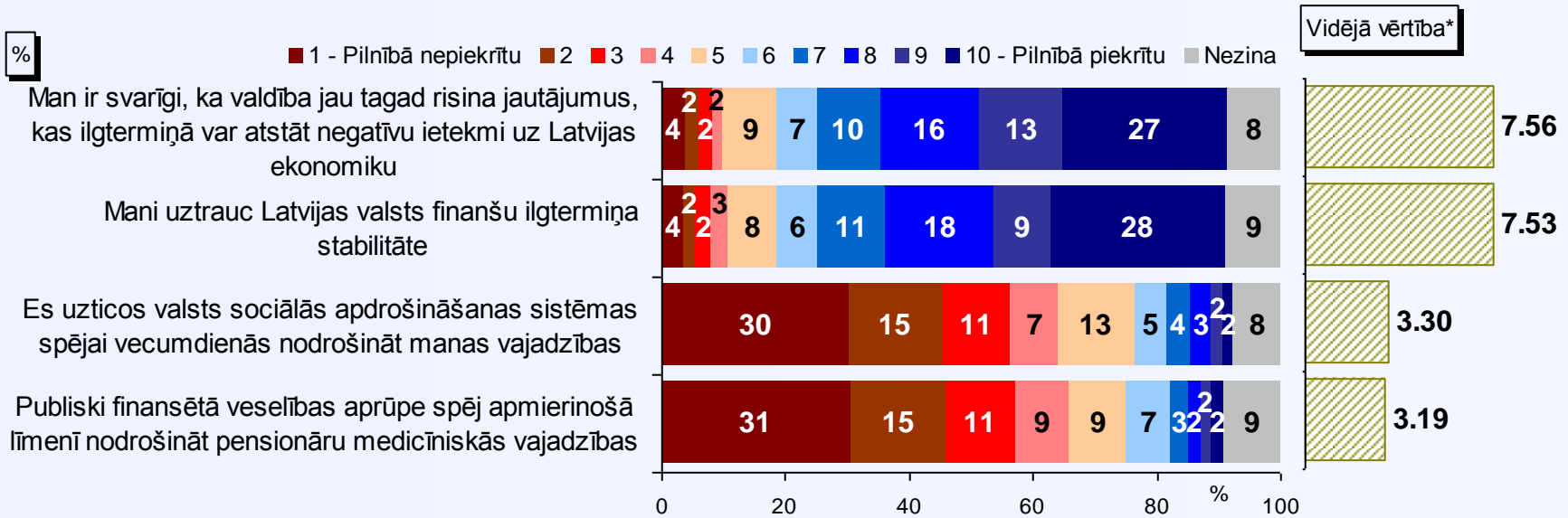

Fiskālās disciplīnas padome

6. Uzskati par valsts attīstību un finanšu stabilitāti

“Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šādiem apgalvojumiem? Atbildi sniedziet skalā no 1 līdz 10, kur 1 nozīmē “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 – “pilnībā piekrītu”.”

Bāze: visi respondenti, n=1003

*Bāze vidējai vērtībai: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "nezina" minēšanas biežums).

6. Uzskati par valsts attīstību un finanšu stabilitāti

“Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šādiem apgalvojumiem? Atbildi sniedziet skalā no 1 līdz 10, kur 1 nozīmē “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 – “pilnībā piekrītu”.” (vidējās vērtības)

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Bāzes: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi

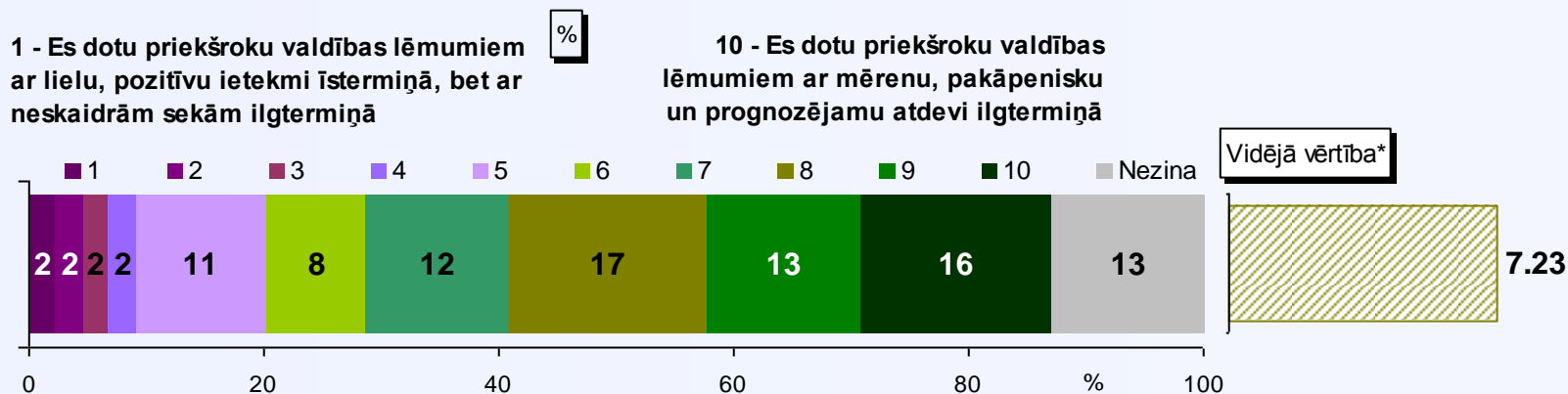

Fiskālās disciplīnas padome

6. Uzskati par valsts attīstību un finanšu stabilitāti

“Tagad aplūkojiet šos divus apgalvojumus. Kuram no tiem Jūs piekrītat vairāk?
Vērtējumu sniedziet skalā no 1 līdz 10.”

Bāze: visi respondenti, n=1003

*Bāze vidējai vērtībai: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "nezina" minēšanas biežums).

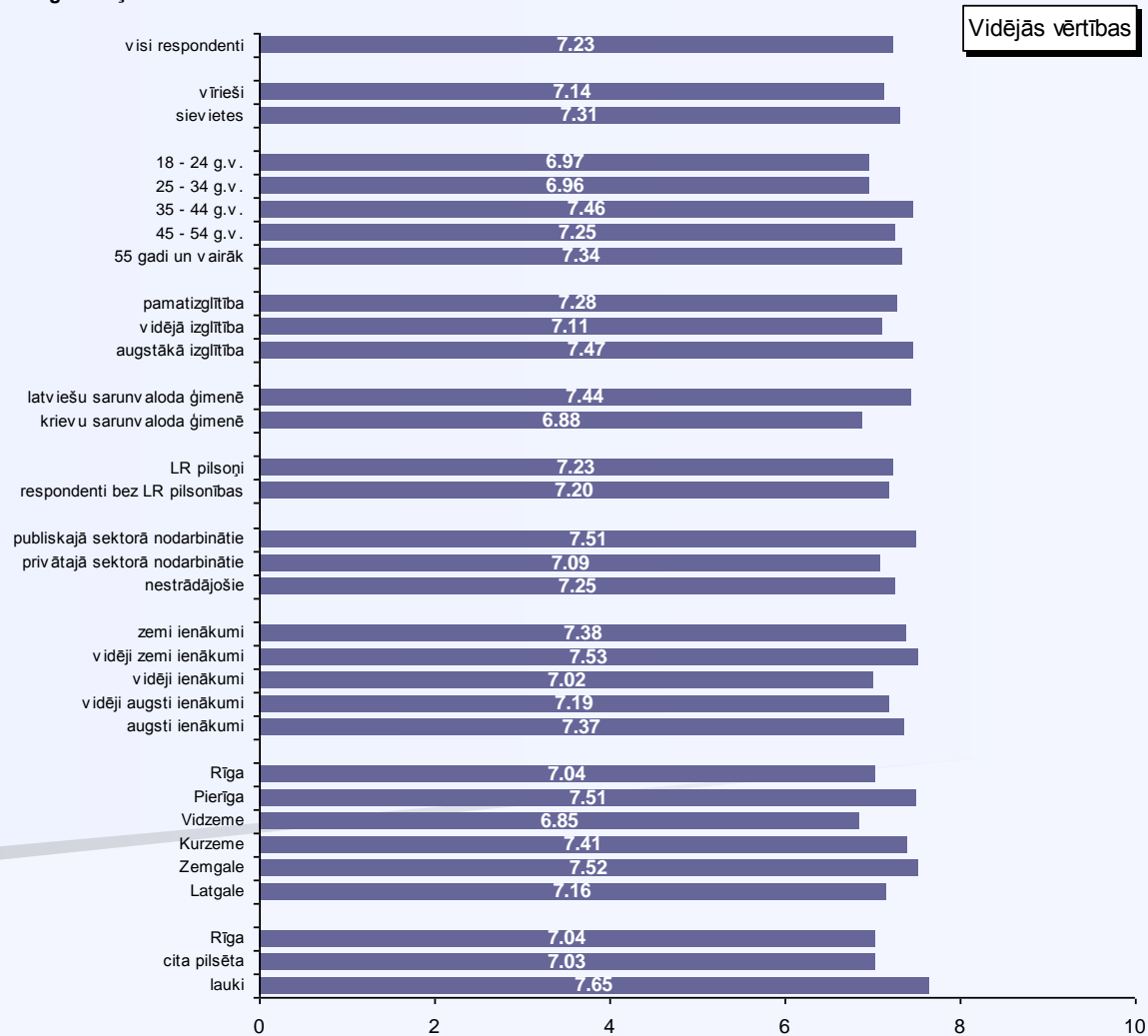
6. Uzskati par valsts attīstību un finanšu stabilitāti

“Tagad aplūkojiet šos divus apgalvojumus. Kuram no tiem Jūs piekrītat vairāk?
Vērtējumu sniedziet skalā no 1 līdz 10.” (vidējās vērtības)

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

1 - Es dotu priekšroku valdības lēmumiem ar lielu, pozitīvu ietekmi īstermiņā, bet ar neskaidrām sekām ilgtermiņā

10 - Es dotu priekšroku valdības lēmumiem ar mērenu, pakāpenisku un prognozējamu atdevi ilgtermiņā

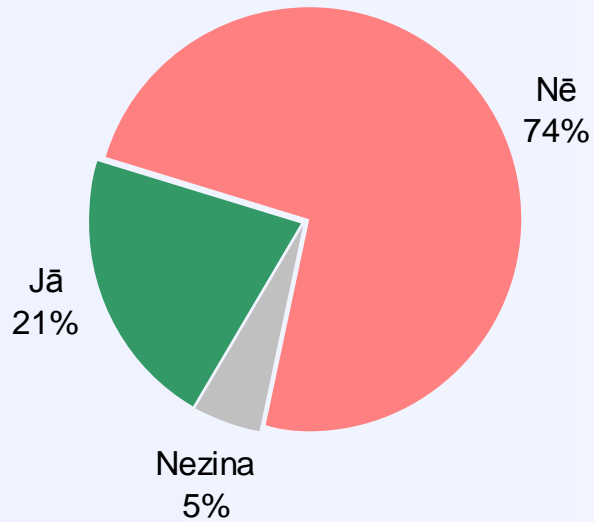

Bāzes: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi

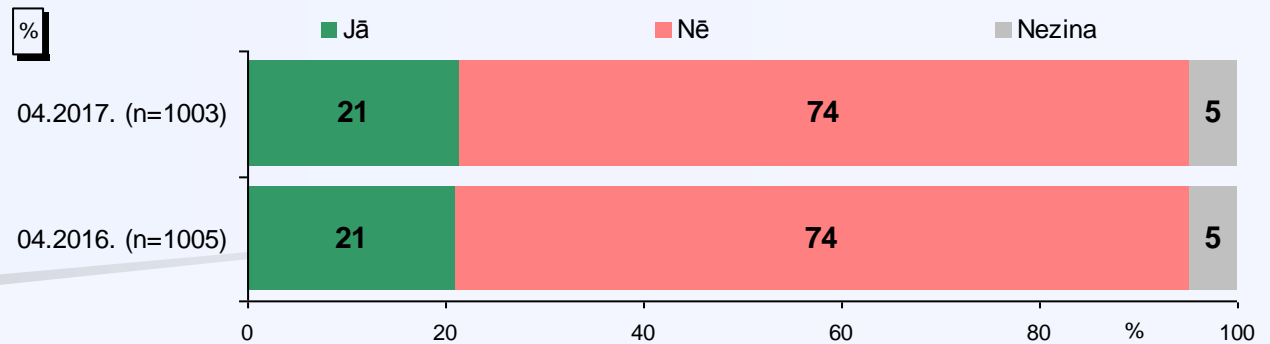
7. Informētība par Fiskālās disciplīnas padomi

“Vai Jūs esat dzirdējis/usi par Fiskālās disciplīnas padomi?”

2016. un 2017.gada aptauju datu salīdzinājums

Bāze: visi respondenti, n=1003

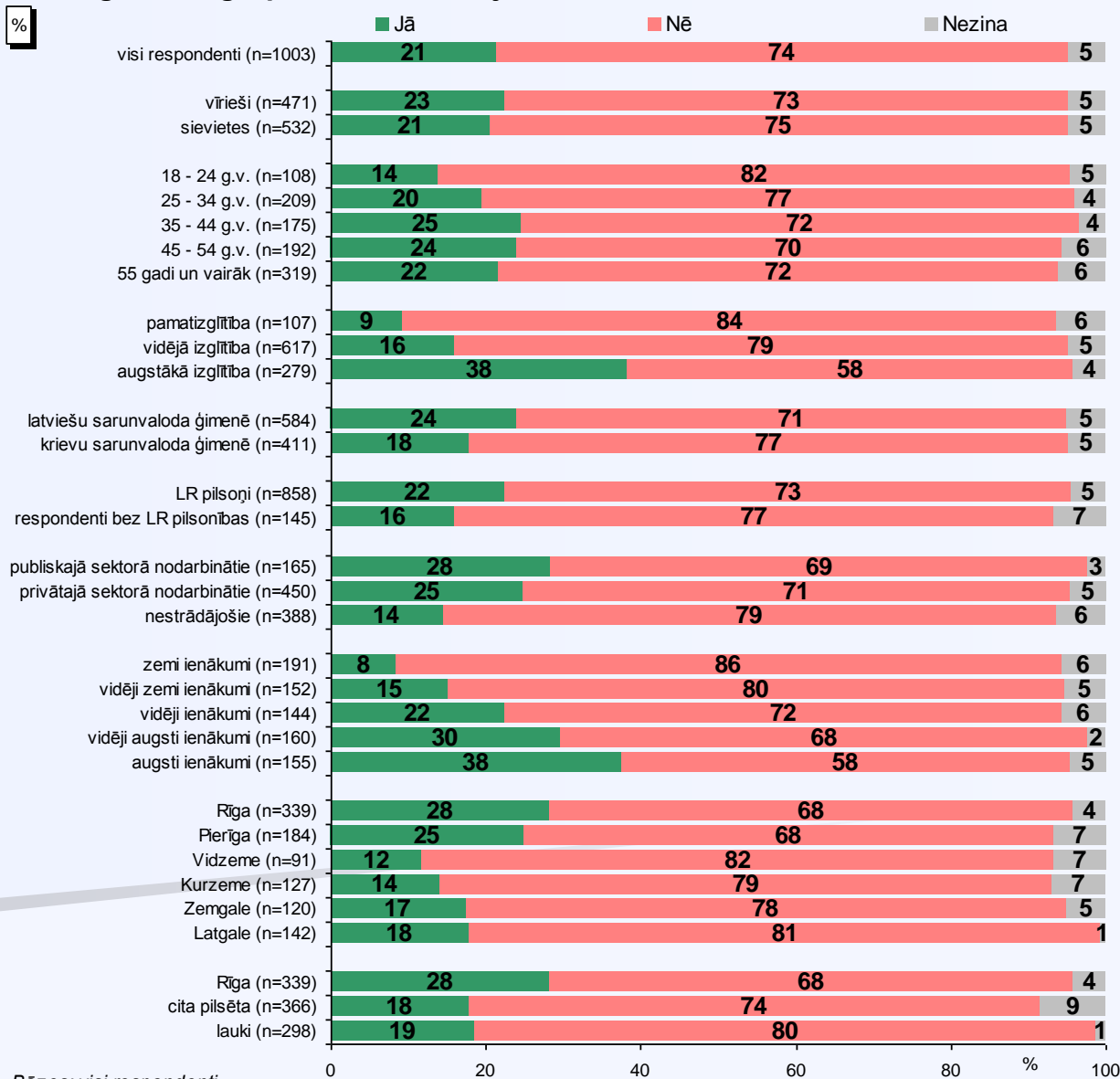
Bāzes: visi respondenti

7. Informētība par Fiskālās disciplīnas padomi

“Vai Jūs esat dzirdējis/usi par Fiskālās disciplīnas padomi?”

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Pētījumu centrs SKDS

Baznīcas iela 32, Rīga, LV 1010

Tel: 67 312 876

www.skds.lv

Fiskālās disciplīnas
padome

